

NAP

Hannák Judit
1042 Budapest, Petőfi u. 24., IX/27.
E-mail: nap@mcse.hu, tel.: +36-30-542-6880

HOLD

Görgei Zoltán
MCSE, 1300 Budapest, Pf. 148.
Tel.: +36-20-565-9679, E-mail: hold@mcse.hu

BOLYGÓK

Kiss Áron Keve
2600 Vác, Báthori u. 15.
E-mail: bolygok@mcse.hu

ÜSTÖKÖSÖK, KISBOLYGÓK

Sárnecky Krisztián
1131 Budapest, Göncöl u. 43. XIV. lh. II/11.
Tel.: +36-20-984-0978, E-mail: sky@mcse.hu

METEOROK

Sárnecky Krisztián
1131 Budapest, Göncöl u. 43. XIV. lh. II/11.
Tel.: +36-20-984-0978, E-mail: sky@mcse.hu

FEDÉSEK, FOGYATKOZÁSOK

Szabó Sándor
9400 Sopron, Szellő u. 27.
Tel.: +36-20-485-0040, E-mail: castell.nova@chello.hu

KETTŐCSILLAGOK

Szklénár Tamás
5551 Csabacsúd, Dózsa Gy. u. 41.
E-mail: szklenartamas@gmail.com

VÁLTOZÓCSILLAGOK

Kiss László, Kovács István, Jakabfi Tamás
MCSE, 1300 Budapest, Pf. 148.
E-mail: vcpsz@mcse.hu, Tel.: +36-30-491-1682

MÉLYÉG-OBJEKTUMOK

Sánta Gábor
MCSE, 1300 Budapest, Pf. 148.
E-mail: melyeg@mcse.hu

SZABADSZEMES JELENSÉGEK

Landy-Gyebnár Mónika
8200 Veszprém, Lóczy L. u. 10/b.
E-mail: moon@vnet.hu

CSILLAGÁSZATI HÍREK

Molnár Péter
MCSE, 1300 Budapest, Pf. 148.
E-mail: mpt@mcse.hu

CSILLAGÁSZATTÖRTÉNET

Keszthelyi Sándor
7625 Pécs, Aradi vértanúk u. 8.
Tel.: (72) 216-948, E-mail: keszthelyi.sandor@pte.hu

A TÁVCSÖVEK VILÁGA

Kurucz János
5440 Kunszentmárton, Tiszakürti u. 412.
E-mail: sidius4@gmail.com

DIGITÁLIS ASZTROFOTÓZÁS

Fűrész Gábor
8000 Székesfehérvár, Pozsonyi út 87.
E-mail: gfuresz@cfa.harvard.edu, Tel.: (21) 252-6401

meteor

Az észlelések beküldési határideje minden hónap 6-ai! Kérjük, a megfigyeléseket közvetlenül rovatvezetőinkhez küldjék elektronikus vagy hagyományos formában, ezzel is segítve a Meteor összeállítását. A képek formátumával kapcsolatos információk a meteor.mcse.hu honlapon megtalálhatók. Ugyanitt letölthetők az egyes rovatok észlelőlapjai.

Az észlelések online-feltöltése: eszlelesek.mcse.hu

Észlelési rovatainkban alkalmazott gyakoribb rövidítések:

CM centrálmeridián
Ha H-alfa észlelés (Nap)
DF diffúzió kód
GH gömbhalmaz
GX galaxis
NY nyílthalmaz
PL planetáris kód
SK sötét kód
DC a kóma sűrűsödésének foka (üstökösöknel)
DM fényességkülönbség
EL elfordított látás
É, D, K, Ny észak, dél, kelet, nyugat
KL közvetlen látás
LM látómező (nagyság)
m magnitúdó
öh összehasonlító csillag
PA pozíciósög
S látszó szögtávolság (kettőscsillagok)

Műszerek:

B binokulár
DK Dall–Kirkham-távcső
L lencses távcső (refraktor)
M monokulár
MC Makszutow–Cassegrain-távcső
SC Schmidt–Cassegrain-távcső
RC Ritchey–Chrétien-távcső
T Newton-reflektor
Y Yolo-távcső
F fotóobjektív
sz szabadszemes észlelés

HIRDETÉSI DÍJAINK:

Hátsó borító: 40 000 Ft
Belső borító: 30 000 Ft,
Belső oldalak: 1/1 oldal 25 000 Ft, 1/2 oldal 12 500 Ft,
1/4 oldal 6250 Ft, 1/8 oldal 3125 Ft.
(Az összegek az áfát nem tartalmazzák!)

Nonprofit jellegű csillagászati hirdetéseket (találkozó, táborok, pályázati felhívások) díjtalanul közölünk.

Tagjaink, előfizetőink apróhirdetéseit – legfeljebb 10 sor terjedelemtől – díjtalanul közöljük.

Az apróhirdetések szövegét írásban kérjük megküldeni az MCSE címére (1300 Budapest, Pf. 148.), fax: (1) 279-0429, e-mail: meteor@mcse.hu. A hirdetések tartalmáért szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

A legfürgébb bolygó

A Merkúr a Naphoz leközelebbi, ezért igen nehezen észlelhető bolygó. Milliók élnek le életüket úgy, hogy egyetlen egyszer se látják, vagy ha látják is, nincsenek tisztában azzal, hogy a fürge Merkúr fényét pillant-hatták meg. Valószínűleg így van ezzel sok amatőr is, hiszen hiába a kedvező tavaszi esti láthatóság, hogyha a szeszélyes április, a rapszodikus május, vagy az esős június tönkreteszti „kilátásainkat”. Az őszi időszakban pedig hajnalban kell kelni a Merkúr kedvéért, amire csak a leginkább elszánt észlelők hajlandóak. Ott van még a nappali észlelés lehetősége, amivel ugyancsak kevesen élnek, habár a mai goto-s világban nem olyan nagy feladat rátalálni a bolygóra a nappali égen.

Osztott körökkel ellátott nagy obszervatóriumi távcsövekkel nem is egyszer állítottam már be fényes délben a Vénuszt, hogy elkápráztassam az iskolás csoport tagjait. Az elkápráztatás csak akkor sikerült – mérsékelt eredménnyel –, ha a Hold sarlója is ott volt nem messze a nappali égen. Egyébként a leggyönyörűbb Vénusz-képre is könnyen rámondták a gyerekek: ez a Hold! Osztott körökkel nem nagy művészet rálelni a Vénuszra, hiszen sokszor elegendő beállítani a bolygó aktuális deklinációját, és hosszabb-rövidebb pásztázás után egykettőre bekúszik a kereső látómezejébe a ragyogó bolygókorong. Más a helyzet a Merkúrral. Nem annyira fényes, nem annyira feltűnő, mint a Vénusz, többnyire sokkal közelebb is látható a Naphoz. Esetében szükség lehet a csillagidő pontos ismeretére is, hogy egészen pontosan rá lehessen állni pozíciójára. Régi munkahelyemen az észlelések egyik fontos tartozéka volt a csillagidőt mutató óra, amely nem volt más, mint egy megtermett zsebóra, amely nem 24 óránként mérte a napot, hanem 23 óra 56 perc alatt.

Manapság persze az osztott kör, a csillagóra divatjamúlt eszközökké kezdenek válni, hiszen itt a goto-funkció, amely egyre több távcsövön megtalálható. Magam is használok, és valóban bámulatos, hogy egy-két gombnyomás után máris ott a látómezőben a Merkúr, mégpedig nem is a keresőtávcső látómezejében, hanem mindjárt a főtűszer alapnagytávcsőjében.

Szórakozásnak se utolsó végiglátogatni a nappali ég fényesebb célpontjait. A Polaris 20 cm-es refraktorával például gond nélkül meg lehet találni a Marsot, a Jupitert, a Szaturnuszt is – meglepő, milyen feltűnőek még a kék égi háttér előtt is. A bolygókorongok persze meglehetősen sápadtak, nem biztos, hogy pont ilyenkor kell kísérletezni észlelésükkel, de a nappali távcsöves égi túra mindenképp érdekes kaland. Ugyanilyen érdekes beállítani a fényesebb csillagokat: a Vegát, az Arcturust és a többieket. Milyen feltűnően szípkázik a látómezőben a Vega! És milyen sápadt a hasonló fényességű Merkúr! Hát persze, hiszen sokkal nagyobb felületen oszlik meg ugyanaz a fényesség. És ha már szóba kerültek a csillagok, lássunk néhány fényesebb kettőscsillagot! Lássuk a Mizart és az Alcot, nézzük meg a Castort, a Cor Carolit, a Porrimát! Érdekes, hogy a Porrimát már a legkisebb, 62x-es nagyítással is szépen bontja a Polaris nagyrefraktora. Az éjszakai égen a csillagok ragyogása és az optikai hibák miatt nagyobb nagyítás szükséges ugyanehhez az eredményhez.

Észleljük hát a Merkúrt, akár az esti szűrőküvetben, akár késő délután, amikor már a Nap alacsonyabban áll, de a fürge bolygó még mindig jóval magasabb helyzetben tartózkodik.

Észleljük a Merkúrt!

Mizser Attila